

Mikor meghozzák a fenyőket

Olyan szeretni való mackó-ember. Olyan irigylésre méltó naivsággal tud élni a maga világában. S mégsem kiszolgáltatott. Valószínű, általában boldog. Egyetlen kikötése volt, magnót ne vigyek. Nehezen visel minden elektromos ketyerét. „Engem a számítógép elé legfeljebb egy pisztolyal kényszeríthetnének oda. Technikai analfabéta vagyok, soha nem izgatott, hogy más autójába beüljek és kipróbáljam.” Nincs is kocsija.

Az apósa volt az első rajztanárom, a felesége a második. Amikor megismerkedtem Mészáros Imrével, már a várpalotai Nagy Gyula Galéria művészeti vezetőjeként találkoztunk. Előtte általános iskolában tanított, biológia-rajz szakon végzett a pécsi főiskolán. Néhány esztendője újra visszatért a gyerekek közé, az iskolába, a szakkörbe. „A rajzórák már mások, de a szakkör az nagyon jó. Olyan gyerekek jönnek, akikben ott a szenvedély.”

Grafikus. „Nem tartom magam művésznek, de valami bajom van. Más dolgok érdekelnek, más a fontos. Az agyam talán másként működik. Van egy belső világom, s csak ez foglalkoztat. Édesapám hetvenhat éves, és pontosan ismeri a közéletet, a napi politikát. Engem nem érdekli.”

Novemberben a szakma által is elismert tárlaton mutatkozott be Palotán, a galériában. Senki sem emlékszik, hogy valaha eljött volna ennyi ember egy kiállítás megnyitójára. Imre jól tűrte

a tömeget is. A kollégák közül kevesen gratuláltak személyesen. Nem haragszik, ez van.

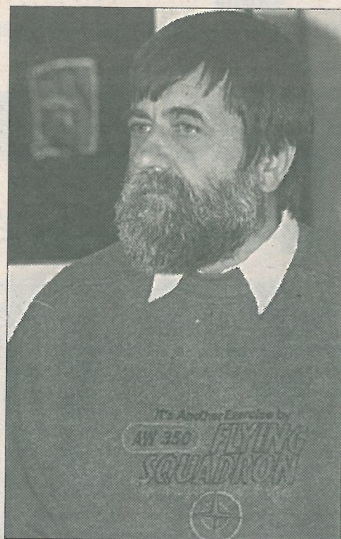
„Sokszor szeretnék nem ilyen lenni. Hanem átlagos. Néha még a rajzolás is abbahagyom. Ha jön a megfelelő állapot, akkor dolgozom, ha elmúlik, befejezem. Tervszerűen, megrendelésre képtelen lennék bármit is létrehozni. Akkor kínlódom a legtöbbit, ha valamit időre kérnek tőlem.”

Lovasberényben született, 1947-ben. Elmúlt már kétesztendő, amikor elindult. A családi emlékekben utána már nagyon eleven fiúcskaként él. „Öt-éves lehettem, csapatban játszottunk. Otthagytam a pajtásaimat, elsétáltam a falu szélére, egyedül. Megálltam, s valami különös bűvölet fogott el. Még nem tudtam, mi ez. Szabályosan gyöttrődtem. Tizenhárom éves koromig tartott ez az állapot. Akkor lerajzoltam egy kavicsot, felismerhető volt.”

Most üldögélünk a várpalotai, tési-dombi negyedik emeleti lakás kis szobájában. A műhelyben. Egyszer valaki (nő volt az illető) azt mondta, szép szeme van. Én másért irigyelném a szemét. Amit meglát vele, azért.

„Elindulok, megállok, érzem, most rajzolnom kell. Az nincs megfogalmazva, hogy mit. Képtelen vagyok irányítani az agyamat. A hetvenes években megpróbáltam leírni a gondolatokat, de nem működött a dolog. Néha boldogság, néha szorongás jön. Tudom, ez skizofrén ügy, de ez macerál.”

Nyálazom a palotai tárlatra megjelent rendkívül igényes ka-

Néha boldogság, néha szorongás jön
Fotó: Andrónyi

talógust. Benne a kedves veszprémi barát, Széki Patka László ajánlása. S hosszú lajstromban a kiállítások, itthon és külföldön. És a díjak.

„Művész az, aki zseniális kezűességgel születék s rögön tud valamit. Dührer például tizenkét évesen zseni volt, én száz esztendő múlva sem leszek az. Egyszerűen felmértem, mit tudok, meddig juthatok. Mostanság mindenki megpróbálja magát sikerre vinni. Én nem ezen gondolkodom. Fontosabb ennél, hogy a szakmában mindig legyen valaki, aki véleményt mond a rajzokról. Egyébként egyedül maradok.”

Felesége, Lendvai Katalin az első számú kritikus. Imre hallgat is rá, s újragondolja. S meséli, mi az igazi mérték. Borsos Miklós Palotán rendezett tárlatán megmutatta néhány metsze-

tét az idős mesternek. Utána Borsos tegezte Mészáros Imrét. Utólag derült ki, ez a kapható legnagyobb elismerés. Arra már nem emlékszik, merte-e visszategezni.

Piszmogok a jegyzetblokkal, sötétedik, közelebb tolja az asztali lámpát. Új szerzemény, halogén. Vigyorgok, ez is technika ám, tudja, persze, de kell a munkához.

Az iskolában elővette a művészeti albumokat, festményekről beszél a gyerekeknek. Angyali üdvözlöt, Királyok imádása.

„Ez is megváltozott, a karácsony. Valahogy nem jár úgy át, mint régen. Mindig is szerettem volna szűk családi körben átélni. Tumultusban nem megy. Aztán lehet, hogy már az ünnepe előtt túl is vagyok a saját karácsonyomon. Nekem az a legfontosabb, amikor meghozzák a fenyőfákat, s érzem az illatukat. Az idén mintha szagosabbak lennének a fák. Odamegyek és szívom magamba.”

Már készül a jövő esztendőre. Kiállításra Zircra, Székesfehérvárra, Dombóvárra, Veszprémbe. A palotai tárlat megnyitója után beszélgettem egyik kollégájával. Azt mondta, ilyet ma az országban kevesen tudnak.

Saját bevallása szerint két nagy téma foglalkoztatja Mészáros Imrét. A szülőföld, Tolna, Lovasberény és az eredet, a legősibb rokonság, osztjakok és vogulok mitológiája. A sámánok. Hogyan is nevezzük? Hát hadd legyen ő a Várpalotán élő berényi sámán!

Ármás János